

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
Academic Leadership of Watsongham School Administrator
under The Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan

สรเดช บุญประดิษฐ์
Sorradaet Boonpradit
จิตติยาภรณ์ เชาวรากุล
Jitiyaporn Chaowarakul
วีณา ชุ่มบัณฑิต
Weena Sumbandit
มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
Saint John's University
E-mail: sorradaetboonpradit@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 18 ธันวาคม 2566

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 30 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 30 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือข้าราชการครูโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 76 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าที่ การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้านคือ ด้านการนิเทศการสอน และอยู่ในระดับมากจำนวน 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ส่วนผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research were to study Academic Leadership of Watsongtham School Administrator under the secondary Educational Service Area Office Samut Prakan and compare Academic Leadership of Watsongtham School Administrator under the secondary Educational Service Area Office Samut Prakan as perceived by the teachers classified by their gender ,educational qualifications, work experience. A sample of 76 was randomly selected from teachers of Watsongtham School. The research instrument was a set of five-scale rating questionnaires.

The statistics for data analysis were analyzed using a software package in terms of Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, T-test, One-way ANOVA, and Content analysis.

The research finding were as follows: The Academic Leadership of Watsongtham school administrator by the opinions of teachers as a whole an in each aspect were at a high level. The top is highest level is teaching supervision. And those aspects were ranked as assessment and monitoring student progress, curriculum and teaching management, mission planning and promotion of academic atmosphere. The hypothesis finding were as the teachers in Watsongtham school, classified by gender as a whole and in each aspect showed difference and classified by educational qualifications and work experience as a whole and each aspect showed no difference, was statistically significant at .05 level

Keywords: Academic Leadership, School Administrator

1. บทนำ

การศึกษาถือเป็นกลไกหลักในการพัฒนาประเทศ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560- 2579 เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางในการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อให้ทุกคนได้เข้าถึงโอกาสและมีความเสมอภาคในการศึกษาอย่างเท่าเทียม เพื่อพัฒนาคนในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ มีการปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกๆระดับ การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคม, 2561)

ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้มีความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารองค์กร ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ดี และมีประสบการณ์ สามารถจูงใจผู้คนในองค์กรให้มุ่งมั่นและทุ่มเทในการร่วมกันพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ (นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล, 2560) ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงานของบุคลากร เพราะผู้บริหารเป็นผู้ควบคุมดูแล และมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานซึ่งทำให้ผลการปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ความสำเร็จของสถานศึกษาจะเกิดขึ้นขึ้นอยู่กับความตระหนักรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา (เพ็ญญา ศรีแปลก, 2563)

ภาวะผู้นำทางวิชาการจึงถือว่ามีสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่งในการเน้นกิจกรรมการเรียนการสอน แกไขการจัดการเรียนการสอนเป็นความสามารถโน้มน้าวจูงใจบุคคลในโรงเรียนให้เข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย นำความรู้ทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ อย่างเป็นระบบ รวมถึงสร้างความเชื่อมั่น ความนับถือ สร้างกำลังใจและความอบอุ่นในการร่วมงาน ดูแลให้ความช่วยเหลือให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และยังถือเป็นปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการเรียนของผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐาน เพื่อพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าสู่ความสำเร็จ ผู้นำทางวิชาการต้องมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับการสอนและความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนทางการศึกษา มีความสามารถในการสื่อสารและแสดงให้เห็นนักเรียน ครูและผู้ปกครองเห็นว่ากิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญและมีคุณค่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแรงขับเคลื่อนและมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ Purkey & Smith (1983 อ้างถึงใน สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, 2556) ที่ชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีผลต่อการเรียนการสอนอย่างกว้างขวาง อันเกิดจากการกระทำของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน ดังนั้นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการบริหารจัดการงานด้านวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารต้องใช้ความรู้และความสามารถบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและมีประสิทธิผล

จากการศึกษาข้อมูลคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาในด้านผลการทดสอบจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนวัดทรงธรรม พบว่ายังประสบปัญหาหลายด้านที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน เนื่องจากการทดสอบทางการศึกษายังอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ปัญหาส่วนหนึ่งมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผ่านมา ผู้เรียนต้องเรียนในรูปแบบผสมผสาน ทั้ง On-line และ On-hand ส่งผลต่อเนื่องต่อการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เต็มที่ รวมถึงอัตราการจบตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดพบว่ามีนักเรียนส่วนหนึ่งไม่จบตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วน

จากความเป็นมาของสภาพปัญหาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนเป็นข้อมูลอ้างอิงให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้นำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

3. ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้คือ ข้าราชการครูโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 95 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 76 คน จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎี เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการตามแนวคิดของ Hallinger and Murphy (1985) Ubben and Hughes (1987) Krug (1992) McEwan (1998) Van and Kruger (2003) พัทธภรณ์ จันทพล (2559) เพ็ญญา พลัฒิม (2559) เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560) สรายุทธ สิมมาจันทร์ (2563) และธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565) เลือกข้อที่มีความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไปพบว่ามี 5 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนกำหนดภารกิจ 2) การจัดการหลักสูตรและการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และ 5) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของครู โรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ คือ เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง วุฒิการศึกษา ได้แก่ ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ประสบการณ์ในการทำงาน ได้แก่ ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การวางแผนกำหนดภารกิจ 2) การจัดการหลักสูตรและการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 5) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้จากการศึกษาเอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยใช้มาตรการวัดการประเมินค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

5. บทสรุป

การศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

1. ครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบในรายด้าน พบว่าข้าราชการครูโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน แตกต่างกัน ส่วนด้านการนิเทศการสอน ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการไม่แตกต่างกัน

2. ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบในรายด้าน พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบในรายด้าน พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการไม่แตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบในรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ด้านการ

วางแผนกำหนดภารกิจ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ไม่แตกต่างกัน

6. อภิปรายผล

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ลักษณะความสนใจทางด้านวิชาการของเพศหญิงจะมีมากกว่าเพศชาย รวมถึงความสามารถในการปฏิบัติงานของเพศชายและเพศหญิงนั้นต่างกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดแง่คิดที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ไชยา ภาวะบุตร (2555) ที่ได้กล่าวว่า บทบาททางด้านเพศมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมและบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล รวมถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ และสภาพทางสังคมที่ได้รับรู้มา สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุจรศ ศาลางาม (2560) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตาม เพศ และประสบการณ์ในการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศกัน มีความเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริชัย สีโสม (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนของครู กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนของครู กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีทัศนต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าข้าราชการครูโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูทุกคนไม่ว่าจะมีระดับการศึกษาระดับใด และมีประสบการณ์ในการทำงานมายาวนานเท่าใด ต่างล้วนทำงานเป็นผู้ตามอยู่ภายใต้การบริหารของผู้บริหารคนเดียวกันทั้งสิ้น การปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายของครูจึงมีลักษณะของการทำงานเป็นผู้ตามภายใต้การบริหารเดียวกัน จึงส่งผลให้ครูทุกระดับการศึกษาและทุกช่วงประสบการณ์ในการทำงาน มีความเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนา

วรรณประภา (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัย ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ นรชัย ภัคศิสุภผล (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการ รับรู้ของครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษา ระดับภาวะผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการตาม การรับรู้ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และครูที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในภาพรวมไม่แตกต่าง กัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน และครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ที่ต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
2. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
3. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
4. ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือหัวหน้าระดับชั้น เพื่อหา แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการให้เกิดขึ้นกับผู้นำในทุกระดับในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

ไชยา ภาวะบุตร. (2555). *ภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ทัศนาวรรณประภา. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกริก.
- นุจรศ ศาลางาม. (2560). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเขอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นรชัย ภัคดีศุภผล. (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พัชราภรณ์ จันทพล. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญญา พลับฉิม. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- เพ็ญญา ศรีแปลก. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศิริชัย สีโสม. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สรายุทธ สิมมาจันทร์. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2556). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพฯ.

เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

Hallinger and Murphy. (1985). **Assessing the instructional management behavior of principals**. The Elementary School Journal.

Krug. (1992). **Leadership and performance beyond expectations**. New York.

McEwan. (1998). **Seven steps to effective instructional leadership**. CA: Macmillan.

Ubben and Hughes. (1987). **The principle: Creative Leadership for Effective Schools**. Boston.

Van and Kruger. (2003). **An educator's guide to school management skills**. Pretoria: Van Schaik.